

Factsheet

Datagedreven sturen

Van ambitie naar zichtbare impact

Je wilt als organisatie beter kunnen sturen. Op je beleidsdoelen, op je uitvoering, maar vooral op de impact die je hebt op de samenleving. En om te sturen, wil je meten en monitoren. Hoeveel mensen zijn er geholpen, hoe vaak is een voorziening ingezet en wat heeft het gekost? Deze cijfers zijn belangrijk, omdat ze inzicht geven in wat je doet en ze je helpen verantwoording af te leggen. Maar ze vertellen niet alles. Wat als je wilt weten wat je beleid daadwerkelijk oplevert? Of gedrag verandert? Of de samenleving er beter van wordt? Key Performance Indicators (KPI's) alleen gaan je daar niet bij helpen. Datagedreven sturen vraagt om meer dan alleen cijfers, juist bij complexe, maatschappelijk opgaven - zoals bestaanszekerheid, gelijke kansen of gezondheid. Dan is het essentieel om verder te kijken dan cijfers alleen.

Organisaties staan steeds vaker voor de opgave om hun maatschappelijke impact inzichtelijk te maken. Collegeprogramma's en -akkoorden bevatten termen als 'inwoners centraal', 'gelijke kansen' of 'toekomstbestendige wijken' — maar hoe vertaal je dat naar beleid, uitvoering én sturing en hoe meet je vervolgens of je dat dan goed hebt gedaan?

Je wilt als organisatie je beleid kunnen monitoren, zodat je beter kunt sturen en verantwoording kunt afleggen. Dat betekent dus dat je wilt vastleggen en beschrijven hoe iets verloopt (monitoring), dat je erop kunt vertrouwen dat wat je ziet het gevolg is van wat je hebt ingezet (verantwoording) en dat je de causale verbanden tussen inzet en gevolg gebruikt in je beleidskeuzes (sturing).

Op kleine schaal is dat relatief eenvoudig. Als je in plaats van één jeugdconsulent, twee jeugdconsulenten aanstelt kan je (ongeveer) twee keer zoveel werk verzetten. Toch is het niet zo dat er daardoor ook twee keer zoveel jeugdigen

uitstromen uit de jeugdzorg. Er zijn meer zaken die daar invloed op hebben; zaken waar je als gemeente minder of geen grip op hebt. Dat betekent echter niet dat je er ook totaal niet op kunt monitoren, verantwoorden en sturen.

Aspecten van sturing

Van Dam Datapartners helpt je om passende vormen van sturing te vinden bij jouw beleidsdoelstellingen en ambities. We combineren daarbij drie benaderingen:

Sturen met KPI's

- Geschikt voor het meten van (inzet) eigen mensen/middelen, activiteiten en (directe) resultaten
- Veel beschikbare cijfers, data en onderzoeken
- Sterke causaliteit
- Weinig invloed van buiten
- Kan met bijvoorbeeld: dashboards, enquêtes en tellingen, jaarverslagen, productie-verantwoording

Sturen met hypotheses

- Geschikt voor het bekijken van (indirecte) resultaten, korte- en langetermijneffecten en kleinschalige impact (SDG's)
- Redelijke hoeveelheid cijfers, data en onderzoeken
- Redelijke tot matige causaliteit
- Beïnvloeding van buiten aanwezig
- Kan met bijvoorbeeld: vergelijkend onderzoek en benchmarking, meta-onderzoek, beleids- en effectevaluaties, MKBA's

Exemplarisch sturen

- Geschikt voor het bekijken korte- en langetermijneffecten en grootschalige impact (SDG's)
- Beperkte hoeveelheid cijfers, data en onderzoeken
- Zeer beperkte causaliteit
- Veel beïnvloeding van buitenaf
- Kan met bijvoorbeeld: storytelling, case studies, focusgroepen, effectenboom, sentimentanalyse

Elke vorm van sturing is geschikt voor een ander type beleidsvraag en voor een andere mate van controle, zekerheid en invloed. De aspecten van sturing laten zich goed vatten in het volgende model. Hoe verder je komt in het model, hoe minder directe invloed je kunt uitoefenen op onderdeel. En bij minder invloed is een minder cijfermatig sturingsmiddel nodig.

Onze aanpak

Om organisaties te helpen sturen op de onderdelen die voor hen belangrijk zijn, is het belangrijk te inventariseren wat een organisatie precies wil bereiken, welke data daarvoor nodig is en op welke manier de voortgang het beste inzichtelijk gemaakt kan worden. Samen met organisaties nemen we de beleidsdoelstellingen, wensen, ambities en wettelijke kaders en taakstellingen door. In verschillende werksessies plotten we de informatie in het model, om zo te ontdekken welke sturingsmechanismen passend zijn voor het monitoren van het beleid.

Juist de combinatie van KPI's, hypothetische en exemplarische sturing zorgt voor een gelaagde inzage in de efficiëntie en effectiviteit van beleid en de uiteindelijke effecten en impact op de samenleving.

**Meer weten over datagedreven sturen?
Neem contact op met onze expert:**

✉ [Harm Nico Plomp](#)

